NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj X. V saboto 3. aprila (sredoživna) 1852. *List 27.*

Iskrice hvaležnosti

milodarnemu Terstu in blagoserčnemu odboru, ki je nabiral milodare v pripomoč nesrečnikom Krajnskim.

Spod neba pošle noč morivno slano,
Povene nježno pomladansko cvetje,
Ko palno na-nj posije solnce rano;
Viharje v nedru svôm rodí poletje,
Z oblaka sivega se toča vsuje,
Ratarju up upleni in imetje;
S podnebja strela šviga, plamen bluje,
Bučí nalív, povodnji divja reka
Zelene trate strašno pokončuje,
Pusti v puščavi nazega človeka;
Nad njim perute lakota razgerne,
Nadloga ga v obupno serce speka.
V nebo zasolzene očí oberne,
In glas zažene milo tugajoči:
»Pomagaj Bog mi iz osode černe!«
In mili Bog ne odreče mu pomoči;
V bogatem Terstu, mestu nove slave,
Rešitelja zbudí, ki tud' priskoči. —
Ko zvedel si, o Terst, da sive glave
Okó umira lakote grozivne,
Ko vidil si, da steblo grenke trave
Zdravilo možu muke je morivne,
In da na persih maternih vsahuje
Nedolžno dete žeje prestrašivne:
Po belem licu se Ti solza vsuje,
Visoko bije serce ljudomilo,
Ki duša blagotvorna ga vnemuje.
Podal si rešno roko, ter obilo
Daril s periščem polnim reve síne,
Postlal jim postljo v svoje varno krílo.
Postavil v sercu mile domovíne
Spominek vrednosti si necenljive,
Vsejal si v plodno zemljo žlahtne čine,
Si spletel venec slave nevmerljive,
Potrebil pot v nebeške veličave,
Nakopal tak zaklade nestrohljive!
In Ti, skoval si krono dvojne slave,
Ki v pomoč skup si sklical bratu brate
In speljal ga iz žalostne puščave,
Pokazal spet mu zeleneče trate,
Ki nehal nisi bratov za-nj prositi:
V plačilo Ti ne bodo gore zlate,
Plačilo Tvoje mora veče biti!

Domovina.

Kako bomo letos krompir sadili? koliko in kakošniga? Kaj namesto njega?

Kar so „Novice“ od krompirja ob mnozih prilikah in raztreseno po mnogih listih govorile in svetovale, — beremo lepo vkup sostavljeno v **21.** listu nemškiga časnika Štajarske kmetijske družbe, poterjeno po skušnjah od leta **1846** noter do leta **1852** tudi na Štajarskim. In ker je sedaj ravno pravi čas, kmetovavcam iz gotovih skušinj izvirajoče nauke podati, da naj bi se po njih ravnali, jim izročimo sledeče svete.

Prazno delo bi bilo — govorí g. dr. Hlubek v pohvaljenim spisu — da bi se še dalje pričkali: v čèm obstojí in od kod pride gnjilína krompirja. Kar so skušnje učile, to je, kar nam je treba vediti, — po tem se ravnajmo.

Gotove skušnje o tem so pa tèle:

1. Zgodnje sorte krompir, to je tisti, ki je dozorel že okoli sv. Jakoba, je gnjil leta **1849** le malo, v letu **1850** in **1851** pa ni gnjil clò nič.

2. Do perve polovíce mesca maliga serpana je bil krompir povsod čisto zdrav viditi. Začela se je gnjilina (da je krompirjevec začel veneti) okoli sv. Jakoba ali pa še le okoli sv. Lorenca in še pozneje, in vselej po tem, ko je dalje časa deževno vreme bilo. Več ko je bilo hudih ur, in če je berž za njimi sonce zlo pripekalo, huji se je ob tacih letinah gnjilina prikazala.

3. V suhi in gorki ali bolj pešeni zemlji krompir manj gnjije, v merzlomokri in ilovnati zemlji se prikaže gnjilina nar huji.

4. Na presnim (frišnim) gnoji krompir rad gnjije, in bolj ko se mu s tacim gnojem gnojí, huji gnjije.

5. Če se krompir gosto sadí, bolj gnjije; če se redko sadí, manj gnjije, ker sapa zamore krompirjevec bolj prepihati.

6. Nar bolje ga je plitvo saditi, to je, le **2** do **3** pavce globoko; tode pozneje ga moraš dobro okopati in stebla dobelo z zemljo osuti.

7. Prej ko krompir sadiš, prej bo dozorel, in gotovši ga boš otél kužnimu času po sv. Jakobu.

8. Nar bolje se obnaša krompir, ki ni predebel pa tudi ne predroben, ampak tak, ki po **3** do **5** lotov vaga, posebno če ga na zrak (ljuft) deneš, da se enmalo osuší, preden ga sadíš.

9. Če se mu o sv. Marjeti ali še pred krompirjevec (perje) poreže, se zlo obvarje gnjiline, krompirja pa se po tem manj pridela, ker bolj droban ostane.

10. Dobro mu tekne in ga gnjiline varje, ako ga večkrat okopavaš in osiplješ, posebno kmalo po dežji.

Ako tem skušnjam še pristavimo, da se je že večkrat iz vsajeniga bolniga krompirja zdrav pridelal, — da je tudi Amerikanski in iz sémena izrejeni krompir gnjil, — da mnogotere mešanice z apnam, sajami, pepélam, mavcam (gipsam) itd. mu niso nič zoper gnjilino pomagale, se moramo iz vsiga tega prepričati, da krompirjeva bolezin le iz vremena izvira, ki posebno za krompir, pa tudi za nektere druge sadove, že več let po sv. Jakobu kužno postane.

Ker se pa z vremenam ne moremo vojskovati, da bi ga odgnali, kaj nam je tedaj storiti, dokler nismo gotovi, da je kužno vreme minulo?

Pameten kmetovavec bo troje storil, on bo namreč:

1) se ravnal po nasvetovanih deseterih ravnílih,
2) bo manj krompirja sadil, ko druge leta,
3) namesto njega pa bo več turšice in bôba sadil, ki sta nar boljši namestnika poterjena.

Turšica je med vsimi sadovi nar imenitniši; turšica je prav blagoslov božji za človeka, ali človek noče tega blagodara po vrednosti čisljati, ker je s slepoto vdarjen.

Turšica dozorí in rodí povsod pri nas; laže se, kolikor je dolg in širok, kdor tají, da to ni res!

Da pa dobro rodí in dozorí, se ne smejo le za poskušnjo kake zerna saditi, ker turšica kakor mecesen se mora v večih rajdah saditi, da je je več skupej; tudi ni prav, ako se v bolj merzlih krajih turšica pôznih sort sadí. Če se pa turšice cele njive sadé; če se izbere taka sorta, ki o 3 do 5 mescih dozorí in je že bolj ojstriga vremena vajena (kakor je Koroška, Ribniška itd.); če se sadí v bolj sončnih krajih in bolj v zavetji; če se ji gnojí z bolj presnim (frišnim) zlasti s konjskim gnojem, ki zemljo bolj ogreje — se bo turšica tudi v bolj merzlih krajih kmetovavcu v hvalo obnašala.

Ako med turšico še zgodniga fižola sadíš, boš pridelal na enim oralu trikrat več živeža, kakor ti ga krompir v nar boljši letini da.

Tam pa, kjer turšica ne dozorí, je bôb nar boljši namestnik krompirja.

Bôb rodí bogato tudi v severnih krajih, in bolj ko se mu gnojí, več se ga pridela. Bôb je tečna jed, zdrava jed, dobra jed; samo v vodi kuhati ga je treba in osoliti, kakor krompir.

Pridelovali so ga pri nas nekdaj veliko, in so bili ž njim zadovoljni, dokler ga ni krompir spodrinul, kakor ga še dandanašnji v grofii Kent na Angleškim pridelujejo in se dobro počutijo pri njem. Kaj nam je začarano (zacoprano), da rogovilimo le po tujih, neznanih, malovrednih sadežih, to pa, kar je pred nami, kar smo že za dobro poskusili, za to nam pa ni mar?!

Bôb med krompir sajen se prav dobro obnaša, in če se krompir spridi po gnjilini, nadomestuje bôb zgubo njegovo. Zato so hvale vredni tisti kmetovavci, ki med vsaka dva krompirja en bôb sadijo, in si na to vižo gotov pridelk zavarjejo.

Ozimine slabo obetajo po mnogih krajih; čas se bliža za poljske dela; zato bodimo skerbni sedaj, da se ne bomo kèsali pozneje; ravnajmo se po gotovih skušnjah, ne po svojoglavni termi, da se rešimo prihodnjih nadlog!

Kako v tacih krajih, kjer vode manjka, dobre in stanovitne kapníce napraviti.

(Dalje.)

Permerjeni stroški za zidanje kapníce pri namešani zemlji, to je, s skalo namešani šuti, na globočíno do 16 čevljev in na 6 čevljev širokost znesó skupej 147 fl. 8 krajc. (za delo z zemljo 6 kubiknih sežnjev, 1 sežinj po 5 fl. 30 kr. = 33 fl.; za kamnarsko delo 30 kubiknih čevljev kamna, 1 čevelj po 21 kr. = 12 fl.; zidniga cegla po modlu 2350 ceglov, jezero 3 pavce debeliga po 15 fl. = 35 fl. 15 kr.; za cegel za tlak 2 pavca debel na vse strani 1 čevelj velik, 60 ceglov, sto ceglov po 3 fl. = 1 fl. 48 kr.; navadniga zidniga cegla za tlak, 3 pavce debeliga, 240 ceglov, jezero po 13 fl. = 3 fl. 7 kr.; živiga apna $9^2/_5$ centov, 1 cent 30 kr. = 4 fl. 50 kr.; ceglove moke $9^2/_5$ centov, 1 cent 30 kr. = 4 fl. 50 kr.; pocuolne zemlje $10^3/_{10}$ centov, 1 cent 1 fl. = 10 fl. 18 kr.; 15 voz ilovce, voz po 1 fl. = 15 fl.; za zidarsko delo za $1^{11}/_{16}$ kubiknih sežnjev, 1 sežinj 8 fl. = 13 fl. 30 kr.; za delavsko delo, mavto delati, nositi, in ilo tlačiti 13 fl. 30 kr.). Ako je treba širji kapníce, so po ravni ti primeri stroški prerajtani za 9 čevljev široko kapníco na 237 fl. 2 kr., — pri 12 čevljev široki pa na 337 fl. 27 krajc.

Tista kapníca, ki je 16 čevljev globoka in 6 čevljev široka, derží vode 213 veder, če je do žrela kanala polna; — če, postavim, 20 dni dež ne gré, ta kapníca je bila pa ob zadnjim dežju polna, je za vsaki dan 10 veder in pol vode v nji ali 28 srednih škafov.

Kapníca 16 čevljev globoka in 9 čevljev široka, derží 461 veder, če je do žrela kanala polna; to da za 20 dni za vsaki dan 23 veder ali pa 61 srednjih škafov.

Je pa kapníca pri globočini do 16 čevljev clò 12 čevljev široka, derží 820 veder, če je do žrela kanala polna; to da za 20 dni za vsaki 41 veder ali pa 109 srednjih škafov vode.

Kar kupove za blago in delo vtiče, opomnim, da so tako prerajtani, ko bi se kapníca v Ljubljani delala.

Kdor hoče kapníce delati, ne smé misliti, da bo pri vsacim dežju polna, torej je bolje, da jo veči, ko manji narediš. Tudi kaže gorej storjena rajtinga, da kapníca z 12 čevlji svitlobe po čez le malo čez polovíno več stroškov znese, ko una s 6 čevlji svitlobe, pa vunder 4krat toliko vode derží. Iz tega se vidi, da je bolji širji pa bolj plitvo kapníco delati. Kdor bi hotel s 6 čevlji svitlobe kapníco zidati, da bi toliko vode deržala, ko una z 12 čevlji, bi mogla 8 sežnjev in 2 čevlja globoka biti.

(Konec sledí).

Glas o škodljivosti žganja.

(Dalje.)

2. *Žganje dela nepokoj, boj in morije*; kamor žganje pride, od ondod ljub mir beží. Hodiš po svetu in čuješ v kerčmi neznano trušati, kleti in rotiti se, prašaj, kaj imajo? Zvedel boš, de žganje pijejo. „Vino“, pravi sv. pismo, „serce človeku oveselí;“ žganje pa človeka le zdivjá. Hitro se žganopivci sprò in stepejo, čaše (kozarce) truplejo, mize terejo, noge iz stolov piplejo in se kolejo, ter kervave glave domu nesó. Nesrečno žganje! ono je oče naj strašnejih hudobij in naj grozovitnejších moríj.

Žgano vino je srečnih zakonov smert. Ktera zakonska žena več solz prelije, ko ona, ki moža pjanca ima? Preštej nesrečne zakone, in boš najdel, de več od pol nesrečnih zakonov pijanšina storí. Deca jokajo, mati zdihuje, oče pa v lituži pije. Ni druge pomoči za tako družino ko pijanca smert, ki je celi hiši živa nesreča.

3. *Žganje človeku pamet jemle, omami um, in glavo toliko oslabí, de pijanc sam ne vé, kaj dela.* Na dražbah (licitiringah) po nekih krajih

kupce z žganjem napojijo, de se prav poganjajo, ter sami ne vedó, koliko obljubijo, in pa za kaj. Žganopivci včinijo v svoji pijanosti toliko bedarij in hudobij, de je groza. Kakor se dim iz kamena alj kurišča vzdiguje, in očí nakadí, tako vstaja iz želodca žganja čad (sopuh) človeku v glavo, možgane vname (vžgè), ter gotovo, čeravno po malem, človeka ob pamet spravi. Naj tenši živice, koje duša za misliti in soditi trebuje kakor očí za gledati, nesrečno žganje oslabí in strati. Žganopivci prej alj slej, pa veči del ob pamet pridejo; kar jim danes poveš, jutri ne pomnijo; veliko jih clo grozovitno izdivjá. Zrajtano in dokazano je, de v zanemžnicah (v hišah za nôre) se nad pol takih znajde, ki so od žganja obnoreli. Žganopivcu vgasne vsako pošteno veselje; nekaka znotrajna žalost ga začne klati, kojo si jiše z žganjem vdušiti. Neka neznana groza ga obhaja in mu pamet meša, dokler gostokrat sam sebi življenje grozovitno konča. Bolezin pijance naj rajši pojišče, in smert žganopivcov naj več pobere. Huda kolera je žganju dober kup naredila; zakaj med sto merličev je sedemdeset žganopivcov pokosila.

4. *Žganje ljudí, ki ga navadno pijejo, hitro postara in jih pomorí.* Ali poznaš pijanca žganopivca prav zdravega? Dokler je trezen, je bolen; se napije, tako je pijanost njega bolest. De žganje človeka krepkiga storí, kakor pijanci in kerčmarji pravijo, ravno tako lažejo, kakor je kača v raju Evi lagala, ki je djala, de jima prepovedan sad škodval ne bo, marveč bota od njega kakor Bog. Žgano vino je „ognjena voda“, kakor ga Indianci zovejo. Žganje po vsih žilah šviga ko ogenj, in življenja moč požgè, vsuši in skerči človeku želodec, de ne more vživati, kar mu je potreba; kerv žganopivca je vžgana, oserčje in drob sta prisadna. Trese se kakor šiba na vodi, in kedar zbolí, se ga nobeno zdravilo ne prime, in po njem je. Godí se žganopivcu kakor mlinu, katerimu mlinar preveč vode napustí. Naglo se obrača in ropota, kakor goreč kolovrat gre, alj ne bo dolgo ropotal. Hitro se tak mlin potere, in težko popravi. Močnejši vino ko piješ, in več ko se ga naliješ, huje svojo kerv razgreješ, de ti po žilah vreje kakor v loncu krop. Pošlataj žganopivca žilo, boš čutil, kako mu serce močno kluje, kakor bi hotlo persi raznesti. Tako se pijanc kakor po železnici smerti bliža. — Koliko jezerov ljudí bi še po svetu lehko živelo zdravih in veselih, naj bi nesrečniga žganja pili ne bili! Gotova resnica je, de kdor žganje pije, poprej vmerje, kakor mu je odločeno, sam sebi življenje krajša in zoper peto zapoved božjo greší, ki pravi: Ne vbijaj! — Lepo sv. Duh opomina: „Ne dražite smerti po grešnim življenju, in po svojih délih (pijanosti) ne skakajte v pogubljenje“.

(Dalje sledí.)

Pravoznanske pisma.

6. pismo.

Dalji nasledek zatožbine ravnave je ustmenost nasproti poprejšnjemu pismenemu ravnanju. Ustno ravnanje pa v tem obstojí, da sodniki, ki sodijo zatoženega, vse dogodbe in pričala, na ktere se sodba opira, naravnost zaslišijo iz ust deržavnega tožnika, zagovornika zatoženca, vsih prič, in če je včasih treba tudi umetnih mož. — Vse se tedaj, kar je sodbi v podlago, ravná v pričo sodnikov.

Ker se pa zatoženc sodi v poglavitni obravnavi, vsak lahko zapopade, da je ustno ravnanje le pri ti na pravim mestu in potrebno, ne pa pri vvodni preiskavi.

Pri prejšnjim ravnanju pa, pri kterem se je vse po aktih ali spisih godilo, so sodniki dogodbe in pričala le iz aktnih izpisov zvedili, ki jih je preiskavni sodnik ob kratkem napravil iz zapisnikov, v ktere je njegov aktuar zapisal, kar so priče in zatoženc govorili.

Koliko več pa je ustna ravnava memo pismene vredna, se nar očitniši iz tega razvidi, ako se pomisli, kako težavno je vselej vse ravno tako v zapisnik zapisati, kakor je v kakem drugem jeziku govorjeno bilo, zlasti če preiskavni sodnik jezika zatoženca ali prič celò ne razume ali morebiti le slabo, in se tedaj na besede svojega pisavca zanašati mora. Znano je dalje tudi, da se marsikak govor na več straní razložiti da.

Vsa druga je pa pri ustni obravnavi, kjer sodniki zatoženca, vse priče in druge zvedene može sami slišijo in vidijo, kjer imajo vse osebe pred sabo in jim je cela dogodba do zadnje pičice odkrita, da spoznajo, kako se ena reč z drugo, druga s tretjo itd. veže, kar je sila važno za razsodek cele pravde in za odmero kazni. V ustni ravnavi so sodniki v stanu, če se jim kakošna reč dvomljiva zdí, zatoženca in priče natanjko izprašati, in ker se vse živo pred njenimi očmí godí, so vse bolj pazljivi na vse in bolj navdani od cele žive pravde, kakor, če jo scer izvestnik (referent) še tako dobro popiše. Tú si pred očmí sodnikov stojé zatoženc in priče nasprot, — moč žive besede, s ktero priča zatožencu v obraz reče, kar zoper njega vé, — neprenehane vprašanja, ktere zdaj predsednik, zdaj deržavni pravdnik, zdaj kak sodnik do zatoženca postavljajo, — vse to ga tako naredí, da sodniki lahko spoznajo krivdo ali nedolžnost njegovo. Tudi ima besedno zagovarjanje veliko veči moč, ko nar boljši spisan zagovor.

Še en dobiček ustnega ravnanja je tudi, da pravda hitro steče, in se tako mnogo stroškov ohrani.

Pri nas na Austrianskem veljá sedaj po postavi kazenske pravde ustna ravnava v vsih kazenskih zadevah; vposled omenjenega cesarskega patenta bo pa obveljala po prihodnjim redu kazenske pravde nek le pri poslednji obravnavi teških hudodelstev in pregreškov, ki spadajo v razsodbo kolegialnih sodníj; žal bi nam bilo, ako bi se zgodilo, da bi se ustmenost tukaj le na neposrednje zaslišanje zatoženca omejila in bi se le zapisniki zaslišanih prič predbrali, in ako bi le zavolj odvernjenja nekterih stroškov popisani veliki dobički ustne obravnave v zgubo šli.

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* V Beligradu na liceumu ste dve novi stolici postavljene, namreč stolica serbske zgodovine in književnosti, in stolica francoske književnosti. Pervo učí gospod Vukomanović, drugo pa gospod M. Ban. Pri poslednjem uku se bo pa vedno tudi serbska književnost v ozir jemala.

* V Beligradu je serbsko svetovavstvo odstopilo prostrani terg, da se ondi zida narodsko gledišče; zraven tega je pa tudi 2000 cekinov za to napravo podelilo. Knez je podaril 100 sežnjev kamnja, ki se bo na njegove stroške na mesto pripeljalo; razun tega se tudi govorí, da on hoče vse stroške na se vzeti, kolikor bi še manjkalo po dospelih drugih darovih.

* Te dni je prišla v Beligradu na svitlo knjiga pod naslovom: „Književne zabave za odrasle obojega spola“. Potem: „Razgovori serbsko-francoski; oboje od g. Simića. Nato „Belisaire“, od Marmontela, z opazkami za mladost in „Voj-

slav", kralj serbski, dramatiška povest Visilia Jovanovića.

* Profesor Jastřębovski je izdal novo delo pod naslovom: „Mineralogie sestavena pro potřeby praktického života a vlastenskych záležitosti".

* Poljsko zgodovinsko društvo v Parizu je oznanilo, da nabira prineske za slavensko-poljsko knjižnico. Odbor je že v ti namen nabral 20.000 frankov.

* Gospod Vekoslav Kružić v Bagu meni izdati velik kamnopisni obraz, na kterem ima biti v arabsko-hieroglifiškem kinču imé s kratkim popisom činov bana Jelačića s pogledom na mesto Bag (Karlopago) vrisano.

* Drugi zvezek „Biljoslovja" (botanike) Kr. Jos. Veselića v Petrovaradinu je prišel na svitlo. Vnovič povabimo svoje rodoljube k naročilu te obče koristne knjižice, ki znese 1 fl. sreb. na celo delo, ki bo v 6 zvezkih beli svet vgledalo. Ako se to delo srečno izide, bo za njim sledil „imenik domačega bilja (rastlinstva)", kteri bo zapopadel več ko 1400 raznoverstnih domačih rastlín. Zato potrebuje izdatelj naše djanske podpore. Naj bi se oglasilo mnogo naročnikov, ki se zamorejo tudi po „vredništvu Novíc" naročiti.

* Slavni ruski pisatelj Nikolaj Wasiljevič Gogol je v Moskvi umerl 5. marca, še le 44 let star.

* Na Pražkem vseučilišču bo v drugim polletji 10 gospodov profesorjev v českem jeziku učilo, in sicer bogoslovje 1, lekarstvo 2, pravdoslovje 2 in modroslovje 5.

* Ministerstvo uka je poročilo čitanko od Čelavskega za višji gimnazij sostavljeno v drugo natisnuti, da se bo še zanaprej v gimnazii rabila. Velja ta čitanka 1 gold. 8 kr.

* Nekdajni poljski general Chrzanovski izdaja v Parizu velik zemljopisni atlas v poljskem jeziku, te dni je prišel že 36. list na svitlo, ki obseže nadvojvodstvo Poznansko.

Novičar iz mnogih krajev.

Da gré presv. cesar prihodnjiga rožnika v Moskavo k praznovanju vstanovitne ruskiga cesarstva, je kot zmišljena govoríca preklicana. — Sin svitl. nadvojvoda Joana, mladi grof Merán bo neki kmalo v službo cesarske armade stopil. — Kakor se sliši, bo tudi vojvodstvo Solnograško vprihodnje samostojna kronovína ostala, kakor menda vse sedanje kronovíne. — Pri ministerstvu kupčijstva se bo kmalo začelo posvetovanje zastran nove kupčijske postave; osnova je že gotova. — Mnogo manjših mest je prosilo za napravo realnih šol, ministerstvo poduka je odgovorilo na te prošnje, da jim ne more vstreči, ako srenje teh šol iz lastniga denarja napraviti niso v stanu, ker na cesarske stroške se bojo realne šole le v glavnih mestih vsake dežele napravile in še tukaj morajo mesta pripomoči. Ministerstvo vojaštva je ukazalo, da tisti begúni (deserterji), ki po zadobljeni vesoljni prizanesbi (generalpardonu) pridejo spet nazaj, imajo za toliko časa več, kolikor so ga zamudili, v vojaški službi ostati. — V Dunajskih vradnih novícah se bere, da je vojna sodnija na Dunaji nekiga G. Pintsara na 8 let v ječo obsodila, ker so ga blizo Dunaja zasačili, ko si je ravno prizadeval, nektere vojake zapeljati, da bi se svoji prisegi odpovedali; bil je pa ta človek, ki več jezikov govorí, v obleki tistih Slovakov, ki hodijo okoli po svetu piskre vezat. — 29. sušec je bil za Francosko deželo imeniten dan. Postavodajavni zbor se je pervikrat snidel; Napoleon je bil z veliko slavo sprejet. V svojim začetnim nagovoru je omenil srečniga politiškiga stanja sploh, dobriga stanja deržavne denarnice in prijaznih razmer Francoskiga z drugimi vladami. Če bi ne bil moj terdni namen — je dalje rekel — vse le za deželo in nič za-se storiti, bi se bil lahko veliko veči oblasti polastil; tega pa ne bom storil, ako stranke ne bojo zdražile domovíne in ako vesoljna volja ljudstva na vso moč tega ne bo terjala. Ohranimo ljudovlado — je sklenul — ona nikomur ne žuga in vse tolaži. Imeniten je ta dan za Francosko tedaj za to, ker se nova dôba za Francosko deržavo pričnè, v kteri se bo pokazalo: ali bo Napoleon pri tem ostal, kar je sedaj, ali pa bo cesar biti poželel, in kaj bojo k temu druge vlade rekle, ker meje Francoskiga cesarstva so bile vse druge in cesarstvo vse veči, kakor je sedanje Francosko. — Kraljica Španjska je sv. očetu papežu za blagoslovljeno perílo, ki ga je za mlado kraljevično podaril, v dar poslala krasno podobo in pa več posebno žlahnih konj. — Ker se bojo po razpušenim sedanjim deržavnim zboru na Angleškim nove volitve poslancov pričele, svarí že sedaj eden nar imenitniših ondašnjih časnikov „Times", da naj se pri volitvah tisto nespodobno podkupovanje opustí, po kterim morajo poslanci ob vse poštenje priti. — Iz Rima se 20. dan sušca piše, da že skoraj cel teden po bližnjih gorah tako sneží in tako borja brije, da je joj; toliko oljk je pokončanih, da med 100 jih je 60 gotovo polomljenih. — Po Teržaškim časniku so v Bosni zavolj preganjanja kristianov zaostale vse cerkvene opravila, nikersta ne druzih sv. zakramentov. Menda tako ne more dolgo terpeti, da bi druge kristjanske vlade resno ne vprašale po naménu tega silovitiga preganjanja: ali gré za véro ali za panslavizem? Iz Zadra je prišlo telegrafno naznanilo, da so Omer Paša-ta v Mostaru umorili. — V okolici Danzig-a rogovili 16 zamaknjenih, večidel poslov, ki službo zapustivši se okoli klatijo in poslušavcam vsake sorte kvante kvasijo, kakor od vojske zoper bogatíne in druge nevarne rečí. Kraljev komisar je bil poslan to reč natanjko in ojstro preiskat. — Teržaški časnik je prinesel unidan novíco, da ni davnej kar je prišlo na Dunaj iz Angleškiga 3000 dvanajsterin (tucentov) ženskih čevljev po 10 krajc. pár. Ta čudna novíca je se vé da splašila vse Dunajske čevljarje, ki so hiteli zvediti resníco, in ta je, da je prišlo le 200 dvanajsterin na Dunaj, pa ne usnjatih, ampak slamnatih, kakor jih nosijo ljudjé v toplicah, in niso pravi čevlji, ampak papuče (pantofeljni). Dosedaj še ta roba ni nobeniga kupca našla, ker naša domača tudi ni dražji od te. — Kakor je bila od lani v Londonu velika obertnijska razstava mnogoverstniga blaga celiga sveta, jo bojo tudi napravili v Novim Jorku v severni Ameriki, ki bo pa 5 let terpela in se bo iz razstave prodano blago ob tem času vedno nadomestovalo z novim. — Tudi gospôda se je že lotila konjskiga mesa. V Parizu je unidan nek Bavarsk plemenitnik svoje prijatle gostil z mesam svojiga mladiga dobro rejeniga konja, ki si je nogo zlomil in so ga mogli zavoljo tega zaklati. Na mnogo viž pripravljeno je prišlo to meso na mizo, kteriga povabljeni gosti niso mogli prehvaliti. — Ljudí pervi dan aprila za norce imeti ali jih „v april pošiljati", je povsod v navadi, na Nemskim ravno tako kakor na Francoskim, Angleškim itd. Na Angleškim imenujejo 1. dan aprila „dan vsih norcov" („All fools day"). Verjetno je, da se je ta norčija še od ajdovskih časov ohranila.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*